

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix research) ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

1.1 ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ที่อยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านในตำบลหนองลาน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 8 หมู่บ้าน ทั้งหมด 752 คน ณ วันที่ 2 มกราคม 2557 (เทศบาลตำบลหนองลาน, 2557)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ที่อยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านในตำบลหนองลาน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ซึ่งมีประชากรจำนวน 752 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, หน้า 606) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 267 คน จากนั้นทำการสุ่มตามสัดส่วน จำแนกตามหมู่บ้าน ดังตารางที่ 3.1

2.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 9 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรจำแนกตามตำบลหนองลานในอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1. หนองลาน	112	40
2. หกหลัง	89	32
3. คาปาน	103	37
4. จันทร์ลาด	82	30
5. รามหัว	92	34
6. หกหลังใน	85	31
7. อยู่เจริญ	84	30
8. หนองไม้แก่น	101	34
รวม	752	267

ที่มา : เทศบาลตำบลหนองลาน, 2557.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1.1 แบบสอบถามสำหรับผู้สูงอายุโดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านครอบครัวมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ(check list) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้ดูแลหลัก สถานภาพสมรสผู้ดูแลหลัก อาชีพของผู้ดูแลหลัก เศรษฐกิจของครอบครัว และความสัมพันธ์ภาพของครอบครัว

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยตัวเลือกใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต(Likert's Scale) จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99-100)

คะแนน 5 หมายความว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายความว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายความว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายความว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายความว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุโดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถาม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

2.3 นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย สำนวนภาษา ความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

2.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพและความตรง ด้านโครงสร้าง เนื้อหา และภาษา โดยใช้สูตร IOC (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 63 – 64) โดยมีค่าเท่ากับ 1 ทุกข้อคำถาม มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ระบุไว้จริง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ระบุไว้จริง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้น วัดไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ระบุไว้จริง

2.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try – out) กับผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.96

2.8 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในเดือน มกราคม พ.ศ. 2557 จำนวน 267 คน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่ม คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในเดือน มกราคม พ.ศ. 2557 จำนวน 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ปัจจัยด้านกรอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จากนั้นแปลความหมายของค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ช่วงของค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย ตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1981) ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ปัจจัยด้านครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ใช้การทดสอบค่าที (t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)